

286

ΠΕΤΡΟΥ Θ. ΠΕΝΝΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΤΗΣ ΣΕΡΡΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Φ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ

Για την προσωπικότητα του άειμνήστου διδασκάλου μου Ἀθανάσιου Παπαφωτίου και την άτομική και οίκογενειακή του προσφορά στον Ἐθνικό, τὸν ἐκπαιδευτικό, τὸν ἐπιστημονικό και κοινωνικό τομέα ἀσχολήθηκα και ἄλλοτε με ἄρθρο μου πού καταχωρήθηκε στον Ε' τόμο του περιοδικού «Σερραϊκά Χρονικά» στις σελίδες 785 - 788.

Ἀφορμή στο να ἐπανέλθω στο θέμα, στάθηκε ἡ ἀνάγκη να διευρύνω και να συμπληρώσω ὄσα κενά ἄφησα στην προσωπογραφία του, ὕστερα ἀπό καινούργιο στοιχεῖα και καινούργιες σκέψεις, πού ἂν δὲν τις διετύπωνα ἐδῶ, θὰ θεωροῦσα τὸν ἑαυτό μου χρεώστη και ἀδικητή.

Εἶναι ἀλήθεια σπάνιο βιολογικό φαινόμενο τὸ ὅτι οἱ καταβολές του ὠραίου γεανολογικού δένδρου, πού ἦταν ριζωμένο στον εὐρύτεσο χῶρο τῆς Σερραϊκῆς γῆς, ἀναπτύχθηκαν ἄρμονικά και σύμμετρα και θαλεροὶ οἱ βλαστοὶ του πρόσφεραν στην Ἑλληνική κοινωνία καρπούς χυμώδεις, πού φέρνουν την σφραγίδα μιᾶς ἄνωθεν δωρεᾶς και εὐλογίας.

Ἔτσι μονάχα ἐξηγεῖται τὸ πῶς ἡ θυσία και ὁ μόχθος πού κατεβλήθη ἀπό τὸν Ἐθναπόστολο, ἀληθινὸ του Γένους Δάσκαλο Ἀθανάσιο Παπαφωτίου, σὲ μιὰ διαρκῆ προσπάθεια χρονικῆς περιόδου πού κράτησε πέρα ἀπό μισὸν αἰῶνα, για τὸ φωτισμὸ τῆς δουλωμένης νεότητος στα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, δὲν ἔσβησε με τὸν θάτατό του, ὅπως τόσες ἄλλες προσπάθειες πού μένουν χωρὶς συνέχεια.

Ἡ σκυτάλη με την φωτιστική φλόγα, πέρασε σὲ ἀκόμα πιὸ δυναμικά χέρια και ἡ ὑπέρτατη προσφορά στο Ἔθνος, στην Ἑλληνική παιδεία, στην ἐπιστήμη και στη κοινωνία, μεταλαμπαδεύτηκε με ἐπιμονή και συνέπεια, ἀπό ἀξιους διαδόχους, ἑνὸς ἐξόχου ὀραματιστή.

Ὁ καθένας ἀπό τοὺς κλώνους του ἐξάσιου αὐτοῦ οίκογενειακοῦ δένδρου, πού ὁ στέρεος κορμός του ἀντεξε σὲ θύελλες ἀτομικές και περιπέτειες Ἐθνικές με τὸ ξερρίζωμα ἀπ' τις πατρογονικές ἐστίες ἐξ αἰτίας του πολέμου και την προσφυγιά, δὲν παρασύρθηκε ἀπό τὸν στρόβιλο

τῶν βλαίων γεγοτότων, ἀλλὰ ριζοβόλησε ἐδῶ στήν πρωτεύουσα, καί ἀνθισε καί κάρπισε.

Ἡ οἰκογενειακή παράδοση, γνήσια ἀντιπροσωπευτική μιᾶς γενειᾶς ἀγωνιστῶν, ὅπως ἦσαν ὅλοι οἱ Μακεδόνες στήν ἐποχή τοῦ σωτήριου ΕΠΟΥΣ. πού ἔσωσε τήν Μακεδονία ἀπό τόν ἀφελληνισμό, βρῆκε τήν ἔκφρασή του στούς χαρισματικούς ἀπογόνους, γιά νά συμπληρώσουν ἔτσι τόν κύκλο τῶν εὐγενικῶν μορφῶν πού γέννησε ἡ Ὀλβια καί εὐτυχισμένη Δοβίστα, καί πού ἄρχισε ἀπό τόν καιρό τοῦ 1821 μέ τήν ἡρωϊκή

Ἡ οἰκογένεια ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Φ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ

Καθιστοί (ἀπό δεξιά) : Κωστάκης Παπαφωτίου, Ἄθανάσιος Παπαφωτίου καί Μαρία Παπαφωτίου.

Ὄρθιοι : Κούλα Παπαφωτίου-Παπαδάκου, Ζωή Παπαφωτίου-Κατσίκη, Καίτη Παπαφωτίου-Διαμαντίδου, Φώτης Παπαφωτίου.

μορφή τοῦ ἥρωα Ἐμμανοῦλ Παπά, πού τοῦ ἔδωσε τὸ τωρινό της ὄνομα.

Δυὸ γιουὺς καί τρεῖς θυγατέρες ἀπέκτησε ὁ Ἄθανάσιος Παπαφωτίου.

Τὸν Κωστάκη, τὸν Φώτη, τὴν Βασιλική, τὴν Ζωή καί τὴν Αἰκατερίνη.

Διαποτισμένα καί τὰ πέντε παιδιὰ του μέ τὶς βιολογικές, πνευματικές καί ἠθικές ἀρετὲς τοῦ χαρισματικοῦ τους γονειοῦ, στάθηκαν σὰν ἡ πιὸ γνήσια ἔκφραση καί προέκταση τῆς προσωπικότητάς του.

Ὁ πρῶτος, ὁ **Κωστάκης**, πρόωρα καὶ σὲ νεαρῶτατη ἡλικία, πέθανε, μόλις τέλειωσε τὶς σπουδὲς του στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πήρε τὸ πτυχίο του. Ἡ κοινωνία στερήθηκε ἑνὸς προικισμένου ἐπιστήμονα, πού εἶχε ὅλες τὶς προϋποθέσεις μιᾶς πραγματικῆς οὐσιαστικῆς κοινωνικῆς προσφορᾶς. Ὁ θάνατός του συνεκλόνησε τὴν Σερραϊκὴ κοινωνία, γιατί σ' ὅλους ἦταν ἀγαπητός.

Στὸ γυμνάσιο Σερρῶν ὅπου φοιτοῦσε, διακρινόταν ἀνάμεσα στοὺς συμμαθητὰς γιὰ τὴν ἐφυία του, γιὰ τὸ ἦθος του, τὴν ἐπιμέλεια του. Ἦταν πάντα πρῶτος καὶ στὰ μαθήματα καὶ στὴν κοινωνικὴ του συμπεριφορά. Στὸς καθηγητὰς του ἔκαμαν πάντοτε ἐντύπωση οἱ θαυμάσιες ἐκθέσεις ἰδεῶν, πού τὶς ἐδιάβαζαν γιὰ παραδειγματισμὸ καὶ μίμηση σ' ὅλες τὶς τάξεις.

Οἱ ἐκθέσεις του αὐτὲς γραμμένες μὲ ἔμπνευση πηγαία καὶ ἀπόλυτο λογοτεχνικὸ ὕφος προοιωνίζαν ἕναν μελλοντικὸ λογοτέχνη, πού στερήθηκε ἡ πόλις τῶν Σερρῶν.

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1982, αἰφνίδια καὶ διακριτικὰ ἔφυγε ἀπ' τὸν κόσμον ὁ δεῦτερος γιός, ὁ **Φῶτης**. Ἦταν ἕνας ἀληθινὸς εὐπατρίδης καὶ ἀπὸ τοὺς τελευταίους ἐπιζῶντας τῆς παλαιᾶς Σερραϊκῆς φρουρᾶς. Ἄν καὶ σπούδασε στὴν Ἀνωτάτῃ Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ ἔμπορικῶν σπουδῶν Οἰκονομικῆς ἐπιστῆμης, γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχε ἔμφυτη κλίση, καὶ τὶς ὁποῖες ἀξιοποίησε μὲ ἐπιτυχία στὸν ἐπαγγελματικὸ στίβο, ὄντας στέλεχος τοῦ Ταμείου Παρακαταθητῶν καὶ Δανείων, τὸ ἴδιο ἔντονη ἦταν ἡ κλίση του πρὸς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς καὶ τοὺς νεώτερους λογοτέχνους, ὥστε ὁ Πλάτωνας καὶ ὁ Παλαμᾶς, ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νεώτερη φιλολογία, νὰ ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστα τῆς ζωῆς του καὶ προσφιλεῖς ἐντυπώματα, πού διεμόρφωσαν τὸν γλυκὸ καὶ ἤρεμο χαρακτήρα του.

Αὐτὸ ἦταν ἐκεῖνο πού τὸν καθιστοῦσε ἀγαπητὸ καὶ συμπαθῆ καὶ στὸν ἐπαγγελματικὸ καὶ στὸν κοινωνικὸ του περίγυρο. Ἀφωσιωμένος σύζυγος, εὐτυχῆς πατέρας καὶ παποῦς, ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς σὰν τὸν δικό του πατέρα παράδειγμα καὶ πρότυπο ἐναρέτου οἰκογενειάρχου καὶ ἀνθρώπου.

Στὸν ἐπιστημονικὸ καὶ κοινωνικὸ τομέα ἡ συνεισφορὰ τῆς οἰκογενείας **Παπαφωτίου** συντελεῖται «ἐν συνειδήσει χρέους» πρὸς τοὺς συνανθρώπους, στὸ πρόσωπο τῆς παιδιάρχου **Κούλας Παπαφωτίου-Παπαδάκου**. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ὡς διευθύντρια Κέντρου Ὑγείας τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, μὲ παραδειγματικὴ, σχολαστικὴ θὰ λέγαμε εὐσυνειδησία, ἀθόρυβα ἀλλὰ οὐσιαστικὰ ἤσκησε τὸ μεγάλο τῆς κοινωνικὸ λειτούργημα. Γιαυτὸ δίκαια τιμήθηκε μὲ τὸν «Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος Εὐποιίας». (ΦΕΚ 27 τεῦχ. Γ. 30.1.62).

Ἀλλὰ τὴν συνέχεια τῆς ἐκπαιδευτικῆς καὶ Πολιτικῆς ἀποστολῆς τῆς οἰκογενείας Ἀθανασίου Παπαφωτίου, ἐπωμίσθησαν οἱ δύο ἱεροφάντριες τῆς Παιδείας Ζωὴ καὶ Αἰκατερίνη. Φιλόλογος ἢ μίᾳ καὶ μαθηματικὸς ἢ ἄλλη συνέχισαν τὸ παιδαγωγικὸ ἔργο ποῦ ἄρχισε ὁ πατέρας ἀπὸ τὸ 1888, στὰ σχολεῖα τῶν χωριῶν καὶ τῆς πόλης τῶν Σερρῶν, μὲ ἀληθινὰ ἱεραποστολικὴ ἀντίληψη καὶ ζῆλο σ' ὅλη τὴν διάρκειά τῆς Ἐκπαιδευτικῆς τῶν θητείας καὶ μέχρι τῆς συνταξιοδοτήσεως τῶν, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν.

Καλύτερη μαρτυρία γιὰ τοὺς συνεχιστὲς τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου τοῦ Ἀθαν. Παπαφωτίου δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει, ἀπὸ ἓνα κείμενο ποῦ ἔχω ὑπ' ὄψει μου, γραμμένο ἀπὸ τὸν ἐπίτιμο Γενικὸ Ἐπιθεωρητὴ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Διονύσιο Μπαντούνα, φωτισμένο φιλόλογο — Παιδαγωγὸ καὶ ψυχολόγο. Ὁ Δ. Μπαντούνας εἶχε τὴν τύχη νὰ συνεργασθεῖ μὲ τὶς ἀδελφές Παπαφωτίου σὰν συνάδελφος εἰς τὰ διάφορα γυμνάσια, ἀλλὰ καὶ σὰν προϊστάμενος Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Μέσης Παιδείας, νὰ παρακολουθήσῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν παιδαγωγικὴ ἀπόδοσή τῶν ὡς καὶ τὴν ὅλη πνευματικὴ καὶ ἀνθρώπινη πλευρὰ τοῦ παιδαγωγικοῦ τῶν ἔργου.

Ὁ Δ. Μπαντούνας, γυρίζοντας ἀπὸ τὴν Γερμανία μετὰ τὸ πέρασ τριετῶν μεταπτυχιακῶν τοῦ σπουδῶν, στὴ φιλοσοφία, τὰ παιδαγωγικὰ καὶ τὴν ψυχολογία, τοποθετήθηκε Γυμνασιάρχης τὸ 1935 στὸ πρῶτο Γυμνάσιο Θηλέων τῆς Θεσσαλονίκης. Στὸ κείμενο ποῦ ἔχω ὑπ' ὄψει μου, περιγράφοντας τὶς πρῶτες του ἐντυπώσεις γιὰ τὸ κτίριο τοῦ Γυμνασίου, τὸ καθηγητικὸ προσωπικὸ κ.λ.π. ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἀναφέρετε καὶ στὴν ζωνερὴ ἐντύπωση ποῦ τοῦ ἔκαμε ἢ τότε καθηγήτρια τῶν μαθηματικῶν Αἰκατερίνη Παπαφωτίου.

«.....Ἦταν μιὰ κόρη συνεσταλμένη καὶ σοβαρὴ, ποῦ στὰ χρόνια τῆς συνυπηρετήσεώς μας, διακρίθηκε γιὰ τὴν ἄριστη ἐπιστημονικὴ καὶ παιδαγωγικὴ τῆς κατάρτιση, τὴν ἀριότητά της, τὴν πολιτιστικὴ καὶ κοινωνικὴ καὶ τὴν ἐπωφελῆ τῆς δράση. Ἡ **Καίτη Παπαφωτίου**, μὲ τὸ εὐρύ της πνεῦμα, τὴν ἀρτια ἐπιστημονικὴ τῆς κατάρτιση καὶ τὴν ἐκμαιευτικὴ τῆς μέθοδο διδασκαλίας, κατώρθωσε ὥστε εἰς τὰ πλέον δυσεπίλυτα προβλήματα καὶ θεωρήματα, νὰ γίνονται προσιτὰ καὶ κατανοητὰ στὶς μαθήτριές της καὶ γι' αὐτὸ νὰ ἐπιβάλλεται μὲ ἄμετρο σεβασμὸ καὶ ἀγάπη ἀπὸ τὶς μαθήτριές της. Οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες ποῦ μὲ συναντοῦσαν στὸ γραφεῖο τοῦ Γυμνασίου, μοῦ μιλοῦσαν ἐνθουσιαστικὰ γιὰ τὴν νεαρῶτατη συνάδελφο καὶ ἐξέφραζαν γι' αὐτὴ τὸν θαυμασμὸ τους. Στὶς δὲ συνεδριάσεις τοῦ συλλόγου, ὡσάκις ἔπαιρνε τὸ λόγο γιὰ ἓνα θέμα ἐπιστημονικὸ ἢ παιδαγωγικὸ ἐθεμελίωνε τὶς σκέψεις μὲ τὸ τετραγωνικὸ

της μυαλό, έτσι που έγινοντο αποδεκτές με θερμή συγκατάθεση τών συναδέλφων της... Παρηκολούθησα όμως και αργότερα την επιστημονική και δημιουργική δράση της εδώ στην Αθήνα στη θέση της Λυκειάρχου του ΣΤ' Λυκείου θηλέων, την τόσο καρποφόρο για την Έθνική μας Παιδεία, ως που απέχώρησε με την συνταξιοδότησή της...».

Άληθινός ύμνος στην άδρη προσωπικότητα της Καίτης Παπαφωτίου. Όμως εμφανής είναι ή δράση της και ή άκτινοβολία της και στο οικογενειακό της περιβάλλον. Εύτύχησε να έχη σύζυγο άνθρωπο επίσης προικισμένο, τόν έξαιρετο σύντροφο της ζωής της Άνέστη Διαμαντίδη. Άνθρωπο με επίσης ποικίλη κοινωνική δράση, και ευρύτερη κατανόηση πρὸς τόν συνάνθρωπόν του. Γιαυτό και παρέδωκαν στην κοινωνία δύο παιδιά που κι' αυτά πρωτοποροῦν στην επιστήμη και στα γράμματα συνεχίζοντας την οικογενειακή παράδοση.

Για τή Ζωή ό Δ. Μπαντούνας συνεχίζει.

«Ό άλλος φωτεινός της παιδείας μας δημιουργικός εργάτης και διαλεχτός βλαστός του άειμνήστου Άθανασίου Παπαφωτίου, είναι ή Ζωή Παπαφωτίου - Κατσίκη,, που ή συναδελφική μας γνωριμία και ή βαθύτερη μελέτη και άνερεύνηση της προσωπικότητός της, έγινε κυρίως μετά την επιστροφή μου από τή Δωδεκάνησο, όπου ως Διευθυντής της Παιδείας Δωδεκανήσου διακόνευσα στα τέσσαρα πρώτα χρόνια από την άπελευθέρωσή της. Στο Ε' Γυμνάσιο Θηλέων της Άθήνας τὸ 1953 είχε οργανώσει φιλολογικό μνημόσυνο του άειμνήστου ποιητή μας Δροσίνη με τή συμμετοχή ιδιαίτερα της τελευταίας τάξεως που τὰ ποδηγετούσε και διέπλασε πνευματικά και ψυχικά ή δημιουργική και δυναμικότατη λειτουργός της Παιδείας. Γιατί ή Ζωή Παπαφωτίου, τὸ δημιουργικό της έργο, δέν τὸ περιορίζε στα στενά και τοπικά πλαίσια ενός συνηθισμένου και άπλου εκπαιδευτικοῦ, αλλά ενός έμπνευσμένου μύσση και ψυχοπλάστη, που βασικός σκοπός του πρέπει να είναι ή δημιουργία υγιῶν και αυθυπάρκτων, ήθικῶν και πολύστροφων προσωπικοτήτων, ικανῶν να αντιμετώπιζουν τὰ πολυσχιδή προβλήματα της ζωής, να παλαίουν σε κάθε αντίξοότητα και να γίνονται πραγματικοφορείς του πολιτισμοῦ και της προόδου».

Και συνεχίζει ό Δ. Μπαντούνας, στο ύπ' ὄφει μου κείμενό του :

«Και ή γιορτή εκείνη ή άλησμόνητη, ή πλούσια σε επιστημονικό υλικό και όμιλίες, έπεσφράγισε την άξία της δημιουργοῦ της. Έστήριξε τὸ έργο της σε μιὰ ένθετη προσπάθεια, να έξυγιάνει, ὅσον είναι δυνατό, την ανθρώπινη ψυχή, να άπολυτρώσει τόν άνθρωπο από τὸ πάθος, να στηλιτεύσει πολλές φορές τις ανθρώπινες μειονεξίες και δολιότητες, να άποκαθάρει τὰ ήθη και να έξυψώσει την Έλληνική Φυλή μας άφοῦ της έμφυσήσει έναν άδολο και Πάναγνο πατριωτισμό. Και αυτά τὰ μεγάλα

ἰδανικά ἐπάσχισε μὲ τὴν γενναία καὶ δυναμικὴ ψυχὴ τῆς νὰ τὰ μεταλαμπαδεύσει στοὺς τροφίμους τῆς μὲ τοὺς ὁποίους στενὰ συνεργαζόταν, γιὰ τὴν πραγματοποίηση ἰδανικῶν σκοπῶν. Ὅλα αὐτὰ βέβαια εἶναι

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Φ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ

Ἀπὸ τὴν Ἱστορικὴ κοινότητα Ἐμμανουὴλ Παπὰς - Σερρῶν
1870 — 1948

Ἡ εἰκὼν ἀπὸ τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς του εἰς τὴν κεντρικὴ πλατεία τῆς γενέτειράς του καὶ τῶν ἐγκαινίων τῆς παιδικῆς χαρᾶς.

απόρροια τῆς ἄρτιας ἐπιστημονικῆς καὶ παιδαγωγικῆς τῆς κατάρτησις καὶ τῆς κοινωνικῆς, Ἐθνικῆς καὶ πολιτιστικῆς τῆς ἀγωγῆς...».

Τό ἀποκορύφωμα τῆς δράσεως τῆς Ζωῆς Παπαφωτίου ὑπῆρξε τὸ ΙΕ' Λύκειο ὅπου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μὲ ζῆλο, πίστη καὶ πρωτοφανῆ ἐνθουσιασμό ἐργάσθηκε δημιουργικά ὡς τὴν ἀποχώρησή τῆς ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία. Ὅμως τὸ πνευματικὸ τῆς ἔργο καὶ ἡ ἐθνωφελὴς προσφορά τῆς, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀκτινοβολῆ. Κόρη ἐκλεκτῆ καὶ κορυφαία πνευματικὴ δημιουργός, ἡ Ἄντα Κατσίκη ἀριστοῦχος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, μὲ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὴν Σορβὼν καὶ διδακτορικὴ ἐργασία πάνω στὰ νεοελληνικὰ γράμματα ἀπὸ τὴν ἐπίζητη θέση ποὺ σήμερα κατέχει στὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν προοιωνίζει πλούσιο ἀμυτὸ ἀγλαῶν καρπῶν διαιωνίζοντας ἔτσι τὴν παράδοση τοῦ ἀειθαλοῦς δένδρου τοῦ πάππου Ἀθανασίου Παπαφωτίου.

Δίκαια λοιπὸν ἡ **Πολιτεία** ἀπένειμε στὶς δύο τῆς Παιδείας ἱερείες, Ζωὴ καὶ Καίτη σὰν ἠθικὴ ἀμοιβή, τιμητικὲς διακρίσεις, εὐαρέσκειες, ἐπαίνους, εὐφημες μνεῖες τοῦ ἔργου των κατὰ καιροῦς καὶ συγχαρητήρια ἔγγραφα, διὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας,

«**Διὰ τὴν ἐξαίρετον ἐπίδοσιν πέραν τῆς ἐκ τῶν καθηκόντων των ἐπιβαλλομένης, ὡς καὶ διὰ τὴν πολυτιμοτάτην καὶ πλουσιωτάτην προσφορὰν των πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν ὑγιᾶ διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων τοῦ Ἐθνους καὶ τὴν ἐν γένει ἐξωσχολικὴν δρᾶσιν.**».

Ἔτσι ὁ βίος τοῦ γενήτορα Ἀθανασίου Παπαφωτίου, ὑπῆρξε,

βίος μεστός ὑψηλῆς ποιότητος πνευματικῆς προσφορᾶς. Γιὰ τοῦτο δίκαια προβάλλεται στὸ ἱστορικὸ προσκῆνιο, ἔστω καὶ μὲ καθυστερημένην ἀναγνώριση, τῆς ἐπιβεβαιωμένης ἀξίας. Ὑστερα ἀπ' τὴ πόλη τῶν Σερρῶν,—ὅπου ὁ Ἀθανάσιος Παπαφωτίου ἐδίδασκε καὶ ποδηγέτησε γενεὲς γενεῶν στὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη καὶ κατέστησε μῦστες Ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας—, ποὺ ἐτίμησε δίνοντας μὲ τὸ ὄνομά του ἕναν ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς πολιτείας ποὺ ἀγάπησε, καὶ ἡ γενέτειρά του Δοβίστα, τὸν παρέδωσε στὴν ἀθανασία στήνοντάς του καταμεσίς τῆς Κεντρικῆς Πλατείας, τὴν ὠραία χάλκινη προτομὴ του, γιὰ παράδειγμα «ἐς αἰ» τῶν ἐπερχομένων.

Στὴν τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς ποὺ ἔγιναν τὴ δεύτερη μέρα τοῦ Πάσχα, τούτου τοῦ χρόνου, παρουσίᾳ ὅλων τῶν ἀρχῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Νομάρχην, ἡ ἀνθρωποθάλασσα τῶν συγχωριανῶν του, πανηγύρισε σὰν δεῦτερο Πάσχα καὶ μὲ δικαιολογημένη περιφάνεια τίμησε τὴ μνήμη του.

Καὶ τὴν συγκινητικὴ κατακλείδα ὄλου αὐτοῦ τοῦ ἑορταστικοῦ πανηγυριοῦ, συνεπλήρωσε ἡ παρουσία ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του, ποὺ θέλοντας ἡ προτομὴ —ἱερὴ Σκιὰ τοῦ μεγάλου πατέρα τους, νὰ

περιβάλλεται καὶ νὰ ἀντικρίξει χαρούμενα νειάτα, ἐγκαινίασαν τὴν ἴδια μέρα γύρω ἀπ' αὐτή, ἓνα πλήρες καὶ τέλειο Κέντρο Παιδικῆς Χαρᾶς, ποὺ ἔστησαν μὲ δικές τους δαπάνες, σὰν ἔκφραση ὑπέρτατης εὐγνωμοσύνης, καὶ σὰν ὑπεράξια «Χρηστοῦ κ' ἀγαθοῦ πατρὸς νεότητια».

Ἀποκορύφωμα μιᾶς πλούσιας καὶ καρποφόρας κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς δραστηριότητος, ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ᾽Αθανασίου Παπαφωτίου, εἶναι καὶ ἡ ἐνεργὸς συμμετοχή, σὲ πλῆθος πνευματικῶν Σωματείων.

Ἰδιαίτερα οἱ τρεῖς ἀδελφές Παπαφωτίου, ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρίας «Σερρῶν – Μελενίκου», δηλαδὴ ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια, μὲ τὸ τεράστιο ἠθικὸ τους κῦρος καὶ τὴν ὑλική των συμπαράστασι συμβάλλουν οὐσιαστικὰ σὰν μέλη, στὸ ἔθνωφελές ἔργο τῆς Ἑταιρίας, ἐκπληρώνοντας ἔτσι εἰς τὸ ἀκέραιο τὸ χρέος των καὶ πρὸς τὴν ἰδιαίτερή τους Πατρίδα.